

Tekst bij expositie in Galerie Time is Art. (1992)

Marie Oosterbaan (Venray, 1946) maakt schilderijen die opgebouwd zijn uit verschillende transparante lagen over elkaar heen, waarin sporen van het ontstaansproces zichtbaar blijven. De visuele dieptewerking die hierdoor ontstaat is als een 'venster' dat toegang biedt tot de innerlijke ruimte van het schilderij. De over elkaar geschoven patronen vormen een gedetailleerd en subtiel netwerk van structuren, waarin kleur en licht vrij spel krijgen. Tegelijkertijd is de uiteindelijke vorm krachtig en helder gedefinieerd door een geometrische indeling van het beeldvlak.

Tijdens het werkproces staan voor Marie Oosterbaan de fundamentele eigenschappen van het schilderij (zoals (olie)verf, doek, spielatten, formaat) voorop. Maar de fase van het concept, de verwerking van een persoonlijke ervaring of van een idee, die daaraan vooraf gaat, is minstens even belangrijk. Of zoals zij het zelf zegt: 'Ik zoek temidden van de overvloed aan mogelijkheden die er tegenwoordig zijn in de schilderkunst opnieuw naar vragen die met het schilderen zelf te maken hebben. We worden overspoeld met een stroom van beelden, niet alleen in de massamedia maar ook in de beeldende kunst. Het is een stroom die steeds sneller gaat. Ik wil een tegenwicht bieden aan die videoclip-mentaliteit door met het gegeven van 'vertraging' te werken. Dat betekent dat ik naar een concentratie zoek die ook in de formele schilderkunst terug te vinden is. Aan de andere kant wil ik het beeld niet alleen reduceren tot fundamentele vragen'. In de abstracte schilderijen van Marie Oosterbaan is het 'persoonlijke verhaal' niet direct te herkennen, maar al kijkende ontdekt de toeschouwer de vertraging in de aandacht voor details en de wijze waarop een sumier lijnenspel soms het strakke ritme van de geometrie doorbreekt. Bijvoorbeeld in het werk 'Smithereens of an Emotion' (1990) gaat de formele analyse hand in hand met de romantische opvatting dat het persoonlijke handschrift van penseelstreken een emotie zou kunnen uitdrukken. Oosterbaan gebruikte voor dit werk details uit een eerder gemaakt schilderij; ze schilderde de toetsen na op transparante vellen polypropyleen, die later als verschillende 'verflagen' over elkaar geschoven werden. Het ging haar om de vraag of het uitvergroete en op een ander materiaal overgezette handschrift ook een overtuigend, zelfstandig beeld kon vormen.

Marie Oosterbaan kiest en gebruikt haar materialen eigenzinnig. Konijnenlijm, dat gewoonlijk gebruikt wordt voor het prepareren van het schilderslinnen, verwerkt zij dusdanig dat er vellen mee gevormd worden, die zij weer combineert met papier, linnen en pigmenten. Deze vellen past zij in haar schilderijen toe als een nieuwe drager om op te schilderen, terwijl zij ook als zelfstandig beeldmiddel kunnen optreden. Het formaat van haar werken (gemiddeld zo'n 1,5 x 1,5 m) is fors, maar nog binnen de ruimte die zij als persoon kan omvatten: 'Het is belangrijk dat mijn doeken nog een menselijke maat hebben. Terwijl ik enerzijds de vrijheid nodig heb om breeduit te kunnen schilderen, is die begrenzing noodzakelijk om het grote schilderigebaar ook in toom te houden. Uiteindelijk wil ik mijn doeken wel onder controle houden.

Amsterdam,
Tatja Scholte.